

Nagy László Tibor

A SPORTRENDEZVÉNYEKET
BIZTONSÁGI SZEMPONTBÓL MINŐSÍTŐ
BIZOTTSÁG TEVÉKENYSÉGE

Tisztelt Legfőbb Ügyész Úr! Kedves Péter!

Rohan az idő! Úgy érzem, szinte tegnap volt, amikor 60. születésnapod alkalmából köszöntöttünk, és mos megint egy szép, kerek évfordulóhoz érkeztünk. Nagy megtiszteltetés számomra, hogy ismét az ünnepi kötet egyik szerzője lehetek. Úgy gondoltam, ezúttal a Sportrendezvényeket Biztonsági Szempontból Minősítő Bizottság tevékenységébe némi bepillantást nyújtó tanulmánnyal köszöntelek. Egyrészt, mivel tudom, hogy sportszerető ember vagy, másrészt ezúton is hálámat szeretném kifejezni azért, hogy a Legfőbb Ügyézség képviselőjeként engem delegáltál a Bizottságba annak 2011-ben történt megalakulásakor, és hogy azóta is betölthetem ezt a számomra sok tapasztalatot nyújtó és örömet szerző tisztséget.

Szeretettel kívánok jó egészséget és sok sikert, boldogságot szakmai téren és magánéletedben egyaránt!

A SPORTRENDEZVÉNYEKET BIZTONSÁGI SZEMPONTBÓL
MINŐSÍTŐ BIZOTTSÁG MEGALAKULÁSÁNAK ELŐZMÉNYEI

A 2000-es években Magyarországon is tapasztalható volt a huliganizmus és a szurkolói rendbontások növekedése, ami hatékonyabb és szigorúbb fellépésre ösztökélte a hatóságokat és a sportszervezeteket, valamint jogalkotási lépéseket is generált.

Különösen a 2003. május 30-án az FTC stadionjában és a Siófokon történt események írtak fekete lapokat a magyar labdarúgás krónikájába. A rendbontások

mindkét helyen a játéktéren történtek. Az Üllői úton az utolsó bajnoki mérkőzésen fiesztára készül, a csapat elsőségét ünnepelni akaró tömeg – mivel az FTC-nek nem sikerült legyőznie a Debrecent, és így az MTK lett a bajnok – elkeseredettségében és dühében – addig példátlan módon – bántalmazta az ellenfél játékosait, edzőjét, sőt saját játékosait is. E kirívó és nagy publicitást kapott botrány kapcsán a politika is úgy látta már, hogy drasztikus lépéseket kell tenni a futballhuliganizmus megfékezése céljából, azt nem lehet a futballszakma belügyének tekinteni.

E felismerés nyomán a gyermek-, ifjúsági és sportminiszter Páva Zoltán országgyűlési képviselő vezetésével egy szakértői bizottságot kért fel a helyzet értékelésére és a bevezetendő intézkedésekre vonatkozó javaslatok kidolgozására. A bizottság tagjai elismert jogászok, egy neves szociológus, a Belügyminisztérium és a rendőrség képviselői, valamint az MLSZ elnöke voltak.

A munka során megállapítást nyert, hogy a sport- (ezen belül hangsúlyozottan a futball-) huliganizmus összetett társadalmi probléma, amelyet nem lehet kizárólag rendészeti eszközökkel orvosolni. A bizottság elkészítette jelentés felhasználásával a kormány előbb egy hétpontos cselekvési programot dolgozott ki, majd ennek alapján elfogadták az 1071/2003. (VII. 18.) kormányhatározatot, amely határidőkkel és felelősökkel határozta meg az egyes tárcák által végrehajtandó feladatokat. A határozatnak megfelelően jelentős kodifikációs tevékenység bontakozott ki.

A sportról szóló 2004. évi I. törvény (a továbbiakban: Stv.) és a végrehajtására kiadott 54/2004. (III. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) – a jelenlegitől több aspektusból eltérően – létrehozta a Sportrendezvényeket Biztonsági Szempontból Minősítő Szakértői Bizottságot. E bizottság öt tagját a biztonsági szempontból legveszélyesebbnek tartott úgynevezett látványsportágak (labdarúgás, kézilabda, kosárlabda, vízilabda, jégkorong) szakszövetsége, hét tagját a rendőrség, két tagját a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara jelölte, elnöke pedig a rendőrség által delegált tag volt. A bizottság határozattal döntött arról, hogy a Rendeletben foglaltak szerinti sportrendezvények közül mely minősül kiemelt biztonsági kockázatúnak, amelynek biztosítását a rendőrség – a szervező által megbízott rendező mellett – közfeladatként látja el. Az ügyrend azt is előírta, hogy a határozatban kifejezetten rendelkezni kell a nem kiemelt biztonsági kockázatúnak minősített sportrendezvényekről is.

A 2009. évi LXXXIV. törvény módosította az Stv.-t, bevezette a háromfokozatú minősítést, miszerint a sportrendezvény biztonsági minősítése normál, fokozott vagy kiemelt biztonsági kockázatú lehet. Normál és fokozott biztonsági kockázatú sportrendezvényeken a létesítményen belüli biztonságért a szervező felel,

kiemelt biztonsági kockázatú sportrendezvény létesítményen kívüli és belüli biztosítását a rendező mellett a rendőrség közfeladatként végzi.

A törvény indokolása kifejtette, hogy az egyre gyakoribb és erőszakosabb jellegű cselekmények kezelése érdekében a rendőrség jelentős erőket vonultatott fel egy-egy sportrendezvény (de legfőképpen a labdarúgó-mérkőzések) biztosítására. Ezen feladatok végrehajtása rövid időn belül ahhoz vezetett, hogy a sportrendezvények biztonságának megteremtéséhez, illetőleg a rendezvények időszakában a közterület rendjének fenntartásához szükséges erőt még túlszolgálat elrendelésével sem tudta a rendőrség biztosítani, hiszen annak megváltásához szükséges elegendő nagyságú költségvetési kerettel nem rendelkezett. A túlmunka szabadidőben történő kompenzálása ugyanakkor a szervezeti egységek működési zavaraival fenyegetett. Ezért a sportrendezvények rendőri biztosítása a továbbiakban tisztán közfeladatként már nem látható el. Ez a tény, valamint a profi sport jelentős mértékű magánosítása is alátámasztotta, hogy a sportszervezetek egyre nagyobb részben vegyék ki részüket a sportrendezvények költségeinek fedezéséből.

A módosítás szerint a Rendeletben meghatározott sportrendezvények biztonsági kockázat szerinti minősítését már nem a bizottság, hanem a rendőrség határozta meg a sportrendezvény szervezőjével folytatott előzetes konzultációt, majd az érintett sportágak országos sportági szakszövetségeivel, a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara képviselőivel, valamint a sportigazgatási szerv vezetőjével folytatott előzetes egyeztetést követően.

A Sportrendezvényeket Biztonsági Szempontból Minősítő Bizottságot (a továbbiakban: Bizottság) jelenlegi formájában, új alapokra helyezve a terület feladatköreit és működését, a sporthuliganizmus jelensége elleni fellépés érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CIV. törvény hozta létre 2011. szeptember 1-jei hatállyal.

A 16 tagú Bizottság az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK), a katasztrófavédelem, az Országos Mentőszolgálat, az Országos Bírósági Hivatal elnöke, a Legfőbb Ügyészség, a sportpolitikáért felelős miniszter, valamint a sportágak országos sportági szakszövetségei által delegált szakértőkből áll.

A BIZOTTSÁG MŰKÖDÉSE

A Bizottságot az ORFK működteti, elnökét az országos rendőrfőkapitány jelöli ki. A grémium feladatellátása során értékeli a sportrendezvények biztonsági

kockázatait, meghatározza besorolásukat, javaslatokat fogalmaz meg a különböző biztonsági intézkedésekre, valamint együttműködik az eseményszervezőkkel, a rendőrséggel és más hatóságokkal.

A testület elsődleges feladata a Rendelet által hatáskörébe tartozó sportrendezvények biztonsági kockázat (normál, fokozott vagy kiemelt) szerinti minősítésére, valamint fokozott biztonsági kockázatú sportrendezvény esetén a beléptető rendszer alkalmazásának kötelezettségére vonatkozó javaslattétel. E javaslat alapján az ORFK hoz határozatot, az eddigi gyakorlat alapján minden esetben elfogadva a Bizottság javaslatát.

A minősítési eljárás alapvetően az öt látványcsapatsportág: a labdarúgás, a kézilabda, a kosárlabda, a vízilabda, valamint a jégkorong országos sportági szakszövetsége által, illetve közreműködésével szervezett versenyrendszer legmagasabb bajnoki osztályában szervezett mérkőzésekre, a legmagasabb bajnoki osztályban szereplő sportszervezetek részvételével megtartott nemzeti kupamérkőzésekre, a nemzetközi kupamérkőzésekre, valamint a nemzeti válogatottak mérkőzéseire vonatkozik. A megjelölt sportágak tekintetében egyéb esetekben is minősíteni kell a sporteseményt, például ha a részt vevő sportszervezetek szurkolóival szemben – a csapatuk részvételével megrendezett sportrendezvénnyel összefüggésben a sportrendezvény időpontját megelőző egy évben – jogsértő cselekmény elkövetése miatt rendőri intézkedésre került sor, vagy ha olyan körülmény merült fel, amely a szurkolók, illetve a szurkolótáborok közötti várható összecsapásra utal. Ugyanakkor a szabályozás – a női kézilabda-mérkőzések kivételével – nem vonatkozik a női bajnokságok mérkőzéseire.

Normál és fokozott biztonsági kockázatú sportrendezvényeken a sportlétesítményen belüli biztonságért a szervező felel. A fokozott biztonsági kockázatú sportrendezvény szervezője annak időpontját megelőző 15 napon belül köteles felkérni a sportrendezvény helye szerint illetékes helyi rendőrkapitányságot a sportlétesítményen belüli rend fenntartásában térítés ellenében történő közreműködésre. Normál biztonsági kockázatú sportrendezvényen a szervező a rendőrség közreműködését térítés ellenében igénybe veheti.

A normál és a fokozott biztonsági kockázatú sportrendezvény térítés ellenében végzett biztosításához szükséges rendőri erő- és eszközigényt, valamint annak ellenértékét a rendőrség és a szervező a tervezett rendezői létszám, a sportlétesítmény biztonságtechnikai állapota, a sportrendezvény időtartama, valamint a szükséges rendőri létszám figyelembevételével határozza meg. A közterületek

biztosítását valamennyi mérkőzés idején a rendőrség közfeladatként – tehát díjtalanul – látja el.

A Bizottságnak a 2024. évben 9 rendes ülése és 38 soron kívüli eljárása volt. Ezek során összesen 1656 sportrendezvény biztonsági kockázat szerinti minősítése történt meg az alábbiak szerint:

- labdarúgás: 26 kiemelt, 3 fokozott, 374 normál;
- kézilabda: 24 kiemelt, 425 normál;
- kosárlabda: 2 kiemelt, 1 fokozott, 342 normál;
- jégkorong: 205 normál;
- vízilabda: 254 normál.

A Bizottság a minősítési eljárásokon kívül egyéb funkciókat is ellát. A bizottság tagjai az ülések alkalmával tájékoztatják egymást a sportbiztonságot érintő aktuális eseményekről, tapasztalatokról, a megvalósult jogsértések miatt megindult eljárásokról. A Bizottság képviselője az Stv. 63. § (3) bekezdése alapján részt vesz a sportlétesítmények évente legalább egy alkalommal történő biztonságtechnikai szempontból történő ellenőrzésén is.

A Rendeletben meghatározott sportrendezvények esetében a szervező köteles évente helyzetjelentésben összegezni a sportrendezvény biztonságos lebonyolításával kapcsolatos tapasztalatait, valamint értékelni a tett és elmulasztott intézkedéseket, illetve azok hatásait. E helyzetjelentést a szervező a versenyrendszerben szervezett utolsó versenyt követő 45 napon belül megküldi a sportszövetségnek, a rendőrségnek és a Bizottságnak.

A sportági szakszövetségek is közreműködnek a nézőtéri erőszak megelőzésében és felszámolásában, a sportrendezvények biztonságának fenntartásában. A sportrendezvények biztonságával kapcsolatos feladataik ellátásának koordinációjára, a sportrendezvények rendjének fenntartásában érintett szervezetekkel való együttműködésre a sportrendezvények biztonságára vonatkozó szabályokban jártas kapcsolattartó személyt jelölnek ki, a kapcsolattartók képzését és továbbképzését az Stv. szerint a Bizottság biztosítja. A szövetségek az előző évi sportrendezvények biztonságával kapcsolatos tevékenységükről beszámolórt készítenek, amelyet a versenyrendszerben szervezett utolsó versenyt követő 45 napon belül megküldenek a Bizottságnak.

A Bizottság tagjait ezenkívül gyakran meghívják előadónak, illetve résztvevőnek a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, az MLSZ és más sportági szakszövetségek, az egyetemek (főként a Nemzeti Közszolgálati Egyetem,

a Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem, a Debreceni Egyetem és a Pécsi Tudományegyetem), illetve a kutatóintézetek által szervezett konferenciákra, szakmai értekezletekre, sportjogi, sportbiztonsági, rendezvényszervezési szakirányú továbbképzésekre.

A MINŐSÍTÉS SZEMPONTJAI

A Bizottság tagjai a minősítési eljárás során mindig a javaslatételhez szükséges információk birtokában szavaznak. Megismerik a sportrendezvények szervezőinek szempontjait, valamint az illetékes rendőrség véleményét és javaslatát. Figyelembe kell venni többek között a rendezvény helyszínét, infrastruktúráját és időpontját, a helyszín környezeti adottságait, közlekedési helyzetét, a mentési útvonalakat, a résztvevők létszámát, összetételét, a korábbi tapasztalatokon is alapuló várható viselkedését, az esemény médiamegjelenése által keltett figyelmet.

Hangsúlyozni kell, hogy a közterületek rendjének biztosítását a rendőrség közfeladatként látja el, a sportrendezvények biztonsági kockázat szerinti minősítése a sportlétesítményeken belüli területre vonatkozik. Így értelemszerűen a megfelelő szakmai felkészültséggel és tapasztalatokkal bíró rendezők sok esetben szükségtelenné teszik a belső rendőri biztosítást. Mindazonáltal a megfelelő biztonsági kockázati szint megállapítását nagyon alapos és körültekintő előkészítő tevékenységnek kell megelőznie.

Ennek során ki kell tölteni egy úgynevezett szempontrendszer a sport-szervezetek sportrendezvénnyel kapcsolatos minősítési javaslatához. Ez a szempontrendszer tartalmazza a sportrendezvény alapadatait. A sportág és a mérkőzés megnevezését, időpontját, helyszínét, típusát (például az adott bajnokság vagy kupa megnevezését). Ezenkívül a bérletesek számát, a várható, valamint (amennyiben már volt ilyen mérkőzés) a korábbi nézőszámot, illetve a vendégszurkolók várható, valamint korábbi számát. Közölni kell a részt vevő klubok vagy jogelődjeik érintett csapatainak szurkolói által a megelőző egy évben sportrendezvény kapcsán elkövetett bűncselekményekre vagy elzárással is sújtható szabálysértésekre vonatkozó adatokat, valamint a mérkőzés biztonságát befolyásoló párhuzamos rendezvények megnevezését, jellemzőit. Ilyen eset lehet, amikor egymáshoz közeli sportlétesítményekben, közeli időpontban sorra kerülő sportesemények kapcsán ellenséges viszonyban lévő szurkolók találkozására lehet számítani.

Ezt követik a sportlétesítményre vonatkozó adatok. A tulajdonos megnevezése, a befogadóképesség, valamint az arról történő tájékoztatás, hogy a sportlétesítmény rendelkezik-e a szükséges szakhatósági engedélyekkel, az infrastruktúra állapota a jogi normáknak megfelelő-e, valamint a biztonságtechnikai berendezések részletezése. Így például annak közlése, hogy van-e kamerarendszer, vagy a dokumentálás kézi kamerával történik, van-e telepített beléptető rendszer, biztosított-e a kihangosítás, a jegyárusítás és a beléptetés a hazai és vendégszurkolók tekintetében elkülönül-e, illetve milyen módon történik a szektorok elválasztása (például kordonelemek telepítésével).

Ezután a biztosítást végző biztonsági cég adatai következnek. A cég megnevezése, címe, kamarai nyilvántartási száma, a biztosítást vezető személy neve, telefonszáma, valamint a tervezett biztosítási létszám, amely kardinális kérdésnek tekinthető. Ezt követően a szurkolókra vonatkozó információknál meg kell jelölni, hogy a hazai szurkolók korábban okoztak-e problémát, szervezett-e a vendégszurkolók utazása, illetve megtörténik-e kísérésük, milyen a szurkolótáborok egymáshoz való viszonya (ellenséges, semleges vagy baráti), szabályozott-e a jegyértékesítés, mennyi a vendégszurkolók számára biztosított jegyek száma, valamint milyen a hazai és a vendégszurkolók kockázat alapján történő besorolása. Végül a szervező és a rendőrség szövegesen indokolt minősítési javaslata zárja a szempontrendszer. A minősítési eljárás során ezzel kapcsolatban szokott a legtöbb hiányosság felmerülni, különösen azokban az esetekben, amikor magasabb szintű biztonsági kockázatra irányuló javaslat ellenére is csak sematikus, túlságosan tömör megfogalmazással találkozni, például részletes indokolás helyett pusztán a szurkolótáborok ellenséges viszonyára vagy a magas nézőszámra való hivatkozással. A Bizottság rendszeresen fellép az ilyen gyakorlat ellen, az akár a szervező, akár a rendőrség részéről nyilvánul meg, és mindent megtesz annak érdekében, hogy szakmailag megfelelően előkészített dokumentumok és kielégítő információk alapján történjen meg a kockázatelemzés, és születessenek meg a felelősségteljes minősítési javaslatok.

Bizonyos esetekben sor kerülhet a sportrendezvény ismételt minősítésére, ha a biztonsági kockázatot érintően bizonyítékokkal alátámasztott új körülmény merül fel. Ilyenkor a sportrendezvényt szervező vagy a Bizottság tagja a sportrendezvény időpontja előtt legfeljebb 10 nappal korábban írásban kezdeményezheti az ismételt minősítést. A Bizottság elnöke a kérelmet megvizsgálja, és haladéktalanul javaslatot tesz a sportrendezvény ismételt minősítésére, az ORFK a döntését pedig legalább a mérkőzést megelőző öt nappal korábban

meghozza. Ismételt minősítésekre az elmúlt években a gyakorlatban is több ízben sor került – ha nem is túl nagy számban – a korábbi minősítéshez képest mind alacsonyabb, mind pedig magasabb biztonsági fokozat megállapítása céljából. A magasabb biztonsági fokozat megállapítására történő javaslatok indokai között általában olyan aktuálisan jelentkező új tények szerepeltek, mint például hogy az ultraszurkolók korábban nem várt nagy létszámú megjelenésére kellett számítani, mert ismét a csapat mellé álltak, vagy időközben súlyosabb jogsértő cselekményeket valósítottak meg. A korábbi kiemelt biztonsági fokozat helyett az ismételt minősítés során normál biztonsági kockázat megállapítására került sor például abban az esetben, amikor kiderült, hogy a húsvéti ünnepek miatt a komoly veszélyt jelentő külföldi vendégszurkolók nem érkeznek a mérkőzésre, és a részükre előzetesen fenntartott belépőjegyeket a hazai csapat szurkolói részére értékesítik.

ZÁRÓGONDOLATOK

A sportrendezvények gyakran több ezer, sőt akár több tízezer embert vonzanak, így a résztvevők biztonságának garantálása, a sportlétesítményekben és környezetükben a közrend és a közbiztonság védelme kiemelten fontos. A Bizottság szerepe elsősorban azért jelentős, mert e grémium a rendelkezésére álló többirányú információk, valamint tagjainak sokszínű szakmai összetétele és tapasztalatai alapján igyekszik előzetesen felismerni a sportrendezvények potenciális kockázatait, és optimális javaslatokat hozni a biztonságos lebonyolítás érdekében. Ugyanakkor a jövőre nézve érdemes átgondolni a háromfokozatú (normál, fokozott, kiemelt) biztonsági kockázat szerinti minősítés rendszerét, mivel az jelenleg a legnagyobb kockázatot jelentő, legveszélyesebb és legtöbb szurkolóval rendelkező kluboknak kedvez, hiszen a kiemelt biztonsági kockázat szerinti és jellemzően a legmagasabb bevételt hozó mérkőzéseket a rendőrség közfeladatként, azaz díjtalanul biztosítja. Emellett a gyakorlatban rendkívül ritkán előforduló fokozott biztonsági kockázat szerepét is szükséges áttekinteni, és létjogosultsága esetén intézkedéseket hozni súlyának, arányának növelése érdekében.